

УДК 336.64

І. Г. Пахомова,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та обліку,
НУ "Запорізька політехніка"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3911-3427>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.11.129

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИКИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

I. Pakhomova,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Finance and Accounting, National university "Zaporizhzhia Polytechnic"

IMPROVEMENT OF PRACTICE OF ASSESSMENT OF FINANCIAL SECURITY OF ENTERPRISE

В умовах нестійкої ситуації в Україні, для якої характерна нестабільність політичних, економічних, правових та соціальних чинників, слід приділити особливу увагу фінансовому оздоровленню підприємств. Для цього необхідно вчасно та якісно аналізувати головні показники ефективності діяльності підприємства. В Україні за останні роки зберігається тенденція щодо збільшення кількості фінансово слабких підприємств. Банкрутство та ліквідація підприємства несе за собою збитки не тільки для його акціонерів, кредиторів, виробничих партнерів, споживачів продукції, а також до зменшення податкових надходжень у бюджет, збільшення рівня безробіття, що негативно впливає на економічне становище країни. Ліквідація одного підприємства тягне за собою тяжкі наслідки для економіки. Проте, важливо виділити, що серед підприємств-банкрутів є дуже багато таких, які тимчасово потрапили у скрутне становище. Дуже багато підприємств має великі шанси на оздоровлення. Але, щоб цього досягнути, важливо вчасно виявити та розпізнати банкрутство та забезпечити фінансову безпеку підприємства. Для цього розроблені спеціальні моделі, які допомагають виявити, що підприємство знаходиться, або наближено до стану кризи.

In the conditions of unstable situation in Ukraine, which is characterized by instability of political, economic, legal and social factors, special attention should be paid to the financial recovery of enterprises.

For this purpose it is necessary to analyze in due time and qualitatively the basic indicators of efficiency of activity of the enterprise. In Ukraine, in recent years there has been a tendency to increase the number of financially weak enterprises. Bankruptcy and liquidation of the company entails losses not only for its shareholders, creditors, production partners, consumers, as well as reducing tax revenues, increasing unemployment, which negatively affects the economic situation of the country. The liquidation of one enterprise has serious consequences for the economy. However, it is important to note that among the bankrupt enterprises there are many who are temporarily in difficulty. Many companies have a great chance of recovery. But to achieve this, it is important to identify and recognize bankruptcy in time to ensure the financial security of the enterprise. To do this, special models have been developed to help identify that the company is in or close to a state of crisis.

Based on the analysis, it was found that each model has its own positive and negative aspects when using them. However, the models did not provide the same result, which indicates the need for their improvement. In the new model, we recommend including the following parameters: — take into account the development of cycles in industries when determining crisis phenomena; — generalization of world experience to develop a model that will be effective for modern Ukrainian enterprises; — the model should not only identify already existing pain points at the enterprise, but also reveal the "origin" of a crisis state even before it appears.

Ключові слова: банкрутство, криза, санація, платоспроможність, фінансовий стан, кризовий стан.

Key words: bankruptcy, crisis, reorganization, solvency, financial condition, crisis.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Проблематика вдосконалення практики оцінки фінансової безпеки підприємств в умо-

вах глобальної нестабільності потребує конкретних науково-методичних розробок з урахуванням інтересів і завдань інших учасників фінансової екосистеми.

Актуальність теми зумовлена тим, що в сучасних умовах відбуваються переоцінка фінан-

Таблиця 1. Трактуювання показника Z для моделі Альтмана

Значення показника Z	Імовірність банкрутства
$Z < 1.23$	Загрожує банкрутство
$Z > 1.23$	Стабільний фінансовий фон

Джерело: розроблено на основі [6].

сово-економічних процесів, перегляд базових концепцій і пропонування прогнозів, тому слід враховувати суперечності й передбачуваність взаємодії суб'єктів фінансово-економічної сфери.

Законом України "Про національну безпеку України" визначено, що фінансова безпека підприємства — це захищеність життєво важливих інтересів підприємства, за якої забезпечуються його сталий розвиток, своєчасне виявлення, запобігання та нейтралізація реальних і потенційних загроз економічним інтересам [1].

Фінансова безпека — це можливість підприємства випереджати та нейтралізувати можливі загрози погіршення його фінансового стану.

До основних завдань щодо виявлення загроз для забезпечення фінансової безпеки підприємства належать: прогнозування потенційних загроз; виявлення та оцінка реальних загроз; організація діяльності щодо попередження потенційних загроз; організація діяльності з реагування на загрози, що вже виникли.

Одним з основних етапів визначення фінансової безпеки підприємства є аналіз ймовірності банкрутства підприємства. Метод оцінки на основі аналізу ймовірності банкрутства полягає у застосуванні моделей прогнозування банкрутства. Найбільш поширеними є зарубіжні моделі Е. Альтмана, Р. Ліса, Р. Таффлера і Г. Тішоу, О. Терещенка. Кожна з них має свої переваги та недоліки, тому краще для аналізу підприємства скористатися декількома моделями, таким чином це мінімізує ризик отримання неправильного результату. [2]

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є характеристика особливостей визначення фінансової безпеки підприємства та оцінка їхнього впливу на попередження потенційних загроз. Для досягнення поставленої мети використовуються такі методи дослідження: аналітичний, порівняльний аналіз.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сьогодні вчені різних країн намагаються ввести ідеальну модель попередження ймовірності настання банкрутства.

У. Бівер у 1967 році винайшов одну з класичних моделей. У дослідженні У. Бівера було зроблено висновок, що співвідношення грошових потоків і боргу було найкращим прогнозом одного коефіцієнта. У 1968 році Альтманом було визначено п'ятифакторну модель, де факторами є окремі показники фінансового стану підприємства [4].

Модель М. Спрінгейта передбачає розвиток інтегрального показника, за допомогою якого здійснюється оцінка ймовірності визнання підприємства банкрутом. Ця модель була побудована М. Спрінгейтом в університеті Симо-на Фрейзера в 1978 р. за допомогою покрокового дискримінантного аналізу методом, який розробив Е. Альтман у 1968 р. У процесі створення моделі з 19 фінансових коефіцієнтів, які вважалися найкращими, в остаточному варіанті залишилося тільки чотири. Точність даної моделі є досить високою і становить більше 90% [4].

Досить поширеною в Україні є діагностика банкрутства підприємства за моделлю О.О. Терещенка, яка базується на застосуванні методології дискримінантного аналізу на основі фінансових показників вибіркової сукупності вітчизняних підприємств і комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі використання матричних моделей (розробки О. Хотомлянського, Т. Перната, Г. Северина) [5]. Щоб краще зрозуміти суть вищевказаних моделей, ми проведемо діагностику на прикладі підприємства ТОВ "ДТЕК Сервіс". Порівняємо найпопулярніші моделі, розглянемо їх недоліки та зробимо висновок по їх використанню.

Модель Альтмана є п'ятифакторною та має наступний вигляд:

$$Z = 0,717A + 0,847B + 3,107C + 0,42D + 0,995E \quad (1),$$

де А — відношення власного оборотного капіталу до суми всіх активів,

В — відношення нерозподіленого прибутку до суми всіх активів,

С — відношення загального прибутку до суми активів,

Д — відношення власного капіталу до суми залученого капіталу;

Е — відношення виручки від реалізації до середньої суми активів [6].

В результаті підрахунку отримуємо Z — інтегральний показник ймовірності банкрутства підприємства, робимо висновок (табл. 1):

На основі зазначених вище даних розрахуємо ймовірність банкрутства за моделлю Альтмана для ТОВ "ДТЕК Сервіс" (табл. 2).

Значення інтегрального показника Z протягом аналізованого періоду відповідно становить

ло -1,366, 3,044 та 1,38 що свідчить про дуже високий ризик банкрутства у 2018 р. Проте у 2019-2020 рр. підприємство вийшло на інший рівень. У 2020 році ситуація трохи погіршується, і ми бачимо, що значення показника знижується. Тож для підприємства наразі актуально розробити тактику та стратегію, яку вони зможуть застосувати в роботі, для усунення негативних факторів, які наближують їх до кризового стану.

Незважаючи на значну поширеність моделі Альтмана та цілої низки її переваг, вчені виділяють й недоліки. Зокрема, О.М. Барановська вважає, що необхідно акцентувати увагу на тому, що, незважаючи на відносну простоту моделі Альтмана для оцінки кризового стану підприємства, використання її у наявному вигляді не дає змоги одержати об'єктивний результат у сучасних умовах України [6].

Також, одним із недоліків моделі є те, що вона розроблена у 60-х роках минулого століття та є застарілою для сучасних підприємств, тому для цієї моделі наразі необхідне тестування на нових вибірках, щоб досягти найбільшої точності в отриманих результатах, які слугують основою для прийняття того чи іншого управлінського рішення.

Розглянемо наступну модель діагностики банкрутства Спрінгейта, яка має такий вигляд (формула 2):

$$Z = 1,03A + 3,07B + 0,66C + 0,4D \quad (2),$$

де А — відношення робочого капіталу до суми всіх активів;

В — відношення загального прибутку до суми всіх активів;

С — відношення загального прибутку до короткострокових зобов'язань;

Д — відношення виручки від реалізації до суми всіх активів;

Z — показник імовірності банкрутства.

Критеріальні значення Z-показника імовірності банкрутства відповідно до моделі Спрінгейта такі: менше 0,862 — підприємство потенційний банкрут; понад 2,451 — загроза банкрутства мінімальна [6].

На основі зазначених вище даних розрахуємо ймовірність банкрутства за моделлю Спрінгейта ТОВ "ДТЕК Сервіс" (табл. 3).

Отже, за моделлю Спрінгейта підприємство є потенційним банкрутом.

Моделю Спрінгейта була створена для підприємств США і Канади. Коефіцієнти на-

Таблиця 2. Оцінка банкрутства за моделлю Альтмана для ТОВ "ДТЕК Сервіс" за 2018–2020 рр.

Значення показника	Роки		
	2018	2019	2020
А – відношення власного оборотного капіталу до суми всіх активів	-0,213	0,1434	-0,02868
В – відношення нерозподіленого прибутку до суми всіх активів	-0,667	-0,11011	-0,06776
С – відношення загального прибутку до суми активів	-0,49712	0	0,03107
Д – відношення власного капіталу до суми залученого капіталу;	-0,063	2,394	0,7476
Е – відношення виручки від реалізації до середньої суми активів	0,0796	0,6169	0,6965
Z (інтегральний показник рівня загрози банкрутства)	-1,366	3,044	1,38
Імовірність банкрутства	Висока ймовірність	Низька ймовірність	Низька ймовірність

Джерело: розроблено на основі [7; 8; 9].

ведені в доларах, модель створена для оцінювання кредитоспроможності підприємств. Основні недоліки моделі: у розрахунках не були враховані умови розвитку економіки різних країн, орієнтовано на Канаду і США; необхідна корекція на національну валюту, яка, своєю чергою, порушує безперервність; значення змінних в оригінальних моделях надані в канадських і американських доларах. Перерахунок на долари в інших країнах проблему вирішує, але зміни курсу залишають відхилення.

Коефіцієнт Бівера використовується для виявлення незадовільної структури балансу. Розраховується як відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до суми довгострокових і поточних зобов'язань.

Таблиця 3. Оцінка банкрутства за моделлю Спрінгейта для ТОВ "ДТЕК Сервіс" за 2018–2020 рр.

Значення показника	Роки		
	2018	2019	2020
А – відношення робочого капіталу до суми всіх активів	0,01127	0,009888	0,00383
В – відношення загального прибутку до суми всіх активів	-0,4912	0	0,0307
С – відношення загального прибутку до короткострокових зобов'язань;	0,0161634	0,1280598	0,15825
Д – відношення виручки від реалізації до суми всіх активів	0,01156	0,01156	0,0283
Z (інтегральний показник рівня загрози банкрутства)	-0,4522	0,149	0,221
Імовірність банкрутства	Підприємство потенційний банкрут	Підприємство потенційний банкрут	Підприємство потенційний банкрут

Джерело: розроблено на основі [7; 8; 9].

Таблиця 4. Оцінка банкрутства за коефіцієнтом Бівера для ТОВ "ДТЕК Сервіс" за 2018–2020 рр.

Значення показника	Роки		
	2017	2018	2019
$K_b = (\text{Чистий прибуток (Ф.2р.2350)} + \text{Амортизація (Ф.2 р. 2515)}) / (\text{Розділ 3 пасиву (Ф.1 р. 1595)} + \text{Розділ 4 пасиву (Ф.1 р. 1695)})$	-0,079	0,392	0,42
Ймовірність банкрутства	Наближено до банкрутства	Не є банкрутом	Не є банкрутом

Джерело: розроблено на основі [7; 8; 9].

Таблиця 5. Трамбування показника Z для моделі Терещенка

Значення показника Z	Ймовірність банкрутства
Більше 2	Підприємство є стійким, банкрутство не загрожує
1–2	Підприємство має порушену фінансову рівновагу, але банкрутство йому не загрожує, за умови переходу на антикризове управління
0–1	Підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів
Менше 0	Підприємство є напівбанкрутом

Джерело: розроблено на основі [6].

зав'язує. Ознакою формування незадовільної структури балансу є таке фінансове становище підприємства, у якого протягом тривалого часу (1,5–2 роки) коефіцієнт Бівера не перевищує 0,2, що відображає небажане скорочення частки прибутку, який спрямовується на розвиток виробництва. У такій ситуації створюється незадовільна структура балансу, підприємство починає працювати в борг і його коефіцієнт забезпечення власними засобами стає меншим 0,1 [10].

$$K_b = \frac{\text{Чистий прибуток} + \text{Амортизація}}{\text{Розділ 3 пасиву} + \text{Розділ 4 пасиву}} \quad (3),$$

де K_b — коефіцієнт Бівера.

Визначення рівня фінансової безпеки підприємства може запобігати можливому банкрутству шляхом зміцнення фінансового стану підприємства та розвитку його виробничо-фінансової діяльності. При регулюванні рівня фінансової безпеки підприємства вважаємо доцільним вирішення наступних завдань: — контроль за виконанням своїх функцій фінансовим відділом підприємства; — визначення причин і масштабів можливої кризи, а також результатів, яких необхідно досягти при здійсненні антикризових заходів; — порівняння здобутих результатів з прогнозованими показниками; — визначення рівня відхилення реальних фінансових результатів від планових; — моніторинг розробки оперативних рішень для нормалізації фінансової діяльності підприємства. Визначення рівня фінансової безпеки підприємства може запобігати мож-

ливому банкрутству шляхом зміцнення фінансового стану підприємства та розвитку його виробничо-фінансової діяльності.

При регулюванні рівня фінансової безпеки підприємства вважаємо доцільним вирішення наступних завдань:

— контроль за виконанням своїх функцій фінансовим відділом підприємства;

— визначення причин і масштабів можливої кризи, а також результатів, яких необхідно досягти при здійсненні антикризових заходів;

— порівняння здобутих результатів з прогнозованими показниками;

— визначення рівня відхилення реальних фінансових результатів від планових;

— моніторинг розробки оперативних рішень для нормалізації фінансової діяльності підприємства;

Чистий прибуток — форма 2 балансу, рядок 2350;

Амортизація — форма 2 балансу, рядок 2515;

Розділ 3 пасиву — форма 1, рядок 1595;

Розділ 4 пасиву — форма 1, рядок 1695.

На основі зазначених вище даних розраховуємо ймовірність банкрутства за коефіцієнтом Бівера для ТОВ "ДТЕК Сервіс" (табл. 4).

Як бачимо з проведеного аналізу, підприємство у 2017 р. було наближено до банкрутства. Коефіцієнт Бівера у нормі повинен бути вище 0,2.

У 2018–2020 рр. показник склав 0,392 та 0,42 відповідно, що показує позитивну тенденцію. Методика Бівера також має свої недоліки: вона не враховує галузеву специфіку підприємств та не враховує ефективність використання капіталу на підприємстві.

Українським вченим О. Терещенко було розроблено модель, яка найбільш підходить для оцінки банкрутства саме на вітчизняних підприємствах. За думкою вченого вона включає основні параметри, а саме: ліквідність, прибутковість, оборотність, структуру майна, капіталу тощо. Модель Терещенка має наступний вигляд (формула 4):

$$Z = 1.5A + 0.08B + 10C + 5D + 0.3E + 0.1F \quad (4),$$

де A — Cash-Flow / зобов'язання;

B — валюта балансу / зобов'язання;

C — прибуток / валюта балансу;

D — прибуток / виручка від реалізації;

E — виробничі запаси / виручка від реалізації;

Таблиця 6. Оцінка банкрутства за моделлю Терещенка для ТОВ "ДТЕК Сервіс" за 2018–2020 рр.

Значення показника	Роки		
	2018	2019	2020
A – Cash-Flow / зобов'язання	0,0022275	0,79785	0,00675
B – валюта балансу / зобов'язання	0,067624	0,536	0,2224
C – прибуток / валюта балансу	-1,64	0,0044	0,03
D – прибуток / виручка від реалізації	1,8295	0,23195	0,5084
E – виробничі запаси / виручка від реалізації	0,01887	0,0009	0,0009
F – оборотність основного капіталу (виручка від реалізації) / валюта балансу	0,00289	0,0028963	0,0070693
Z – інтегральний показник рівня загрози банкрутства	0,28	1,57	0,89
Імовірність банкрутства	підприємство напівбанкрут	необхідні санаційні заходи	підприємство напівбанкрут

Джерело: розроблено на основі [7; 8; 9].

F — оборотність основного капіталу (виручка від реалізації) / валюта балансу;

Z — ймовірний рівень банкрутства (табл. 5) [6].

На основі зазначених вище даних розрахуємо ймовірність банкрутства за моделлю Терещенка для ТОВ "ДТЕК Сервіс" (табл. 6).

У 2018 році та у 2020 році підприємству загрожує банкрутство. Підприємству банкрутство не загрожує у 2019 році. Отже, за різні періоди аналізу отримані різні показники. Зокрема здебільшого різні моделі показали, що підприємству загрожує банкрутство у 2018 та 2020 році. У 2019 році фінансова стійкість була порушена, але загроза банкрутства була відсутня. Таким чином, результати розрахунків суперечливі, однак переважна більшість моделей свідчать про те, що є ймовірність банкрутства, фінансовий стан підприємства не є стабільним, необхідні санаційні заходи.

Провівши дослідження, можна дійти висновку, що кожна модель має свої недоліки. З основних можна виділити:

- український облік відрізняється від західного;
- коефіцієнти американських моделей розраховуються в доларах;
- моделі не враховують галузевої специфіки;
- зарубіжні моделі не орієнтовні на українські підприємства.

Основними викликами та загрозами у сфері фінансової безпеки підприємств залишаються: 1) низький рівень бюджетної дисципліни, низька привабливість для інвестицій, обмежені зв'язки між бюджетним плануванням та пріоритетними напрямками розвитку держави; 2) суттєвий обсяг дефіциту державного бюджету; 3) недостатній рівень фінансової інклюзії;

4) недостатній розвиток довгострокового кредитування; 5) критичні показники державного та зовнішнього боргу, значна частка непрацюючих кредитів у кредитному портфелі банків, у тому числі державного сектору; 6) низький рівень ліквідності фондового ринку, захисту прав інвесторів поряд із недостатньою спроможністю регулятора протидіяти зловживанням на ринку, обмеження державної присутності на фінансових ринках інших країн,

Всі елементи фінансової безпеки підприємства є взаємопов'язаними, впливають один на одного та на її загальний рівень загалом, що забезпечує виконання своїх фінансових зобов'язань та ефективно протидіяти загрозам усіх видів [2].

Основними заходами щодо забезпечення фінансової безпеки підприємств є: підтримка фінансової стійкості та незалежності підприємства; реалізація комплексної моделі механізмів оцінки й аналізу загроз фінансовій безпеці підприємства та діагностика небезпек, загроз та ризиків у фінансово-економічній сфері.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

На життєвому шляху підприємства все частіше стикаються з кризовими явищами, які часто впливають на його фінансову безпеку і, відповідно, призводять до банкрутства підприємства. Використання моделей виявлення банкрутства та оцінки його ймовірного виникнення може допомогти вчасно запобігти настанню несприятливих подій. Методологія оцінки фінансової безпеки підприємства передбачає аналіз фінансової звітності та оцінку фінансових показників, які допомагають визначити потенційні ризики та розробити стратегії для покращення своєї фінансової безпеки.

Проте, не існує бездоганих методів, кожен метод має свої переваги та свої недоліки.

На основі аналізу встановлено, що кожна модель має свої як позитивні так і негативні сторони при їх використанні. Проте моделі не забезпечили отримання однакового результату, що свідчить про необхідність їх удосконалення. В нову модель, радимо включити наступні параметри:

— враховувати розвиток циклів у галузях, при визначенні кризових явищ;

— узагальнення світового досвіду для розробки моделі, яка буде дієвою для сучасних українських підприємств;

— модель повинна не тільки виявляти вже існуючі больові місця на підприємстві, а також виявляти "зародження" кризового стану, ще до його появи.

Вимірювання показників фінансової безпеки бізнесу, в тому числі і ймовірності банкрутства, здійснюється під час фінансового аналізу в логічній послідовності, яка відображає їх взаємозв'язок та взаємозалежність.

Забезпечення належного рівня фінансової безпеки сприяє ефективному і стабільному функціонуванню підприємства, зменшенню впливу як зовнішніх, так і внутрішніх загроз на підприємство, що гарантує прийняття правильних рішень щодо зміцнення фінансового стану та підвищення ефективності його господарювання. Відповідно, ефективна робота підприємства є однією з основних складових становлення фінансової безпеки держави.

Література:

1. Закон України "Про національну безпеку України" (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст.241) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 13.05.25).
2. Ситник Н.С., Гукалюк А.В., Стасишин А.В., Слобода Л.Я. Фінансова безпека держави: навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 680 с.
3. Ситник Н.С., Стасишин А.В., Гукалюк А.Ф., Західна О.Р., Сич О.А., Шушкова Ю.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 845 с.
4. Ситник Н.С., Стасишин А.В., Попович Д.В., Сич О.А. та ін. Фінанси бізнесу: навч. посіб. Львів: Видавництво "Апріорі", 2019. 432 с.
5. Терещенко О.О. Дискримінанта модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. Економіка України, 2003. Вип. 8, С. 38—45.
6. Ситник Н.С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф. Фінанси підприємств: навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

7. Річна інформація емітента цінних паперів ТОВ "ДТЕК Сервіс" за 2018 р. URL: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/73215/165/templ> (дата звернення 13.05.25).

8. Річна інформація емітента цінних паперів ТОВ "ДТЕК Сервіс" за 2019 р. URL: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/95946/165/templ> (дата звернення 13.05.25).

9. Річна інформація емітента цінних паперів ТОВ "ДТЕК Сервіс" за 2020 р. URL: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/124299/165/templ> (дата звернення 13.05.25).

10. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: підручник. Київ: УБС НБУ: Знання, 2010. 550 с.

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The Law of Ukraine "On the National Security of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (Accessed 13.05.2025).
 2. Sytnik, N.S. Gukalyuk, A.V. Stasyshyn, A.V. and Sloboda, L.Ya. (2024), Finansova bezpeka derzhavy [Financial Security of the State], Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine.
 3. Sytnyk, N.S. Stasyshyn, A.V. Hukalyuk, A.F. Zakhidna, O.R. Sych, O.A. and Shushkova, Yu.V. (2020), Finansovuy menedzhment [Financial Management], Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine.
 4. Sytnyk, N.S. Stasyshyn, A.V. Popovych, D.V. and Sych, O.A. (2019), Finansovuy biznes [Business Finance], Apriori, Lviv, Ukraine.
 5. Tereshchenko, O.O. (2003), "Discriminant Model of Integral Assessment of the Financial State of the Enterprise", Ekonomika Ukrainy, vol. 8, pp. 38—45.
 6. Sytnyk, N.S. Smolinska, S.D. and Yasinovska, I.F. (2020), Finansy predpriyatiy [Finance of Enterprises], Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine.
 7. SMIDA (2018), "Annual information of the issuer of securities DTEK Service LLC", available at: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/73215/165/templ> (Accessed 13.05.2025).
 8. SMIDA (2019), "Annual information of the issuer of securities DTEK Service LLC", available at: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/95946/165/templ> (Accessed 13.05.2025).
 9. SMIDA (2020), "Annual information of the issuer of securities DTEK Service LLC", available at: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/124299/165/templ> (Accessed 13.05.2025).
 10. Slavyuk, R.A. (2010), Finansy predpriyatiy [Finance of Enterprises], University of Banking, UBS NBU: Znannya, Kyiv, Ukraine.
- Стаття надійшла до редакції 18.05.2025 р.